

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS UROSHAAHAN METSÄSTYKSEN RAJOITTAMISESTA

Pääasiallinen sisältö

Haahkan *Somateria mollissima* kanta osoittaa voimakasta vähenemistä. EU:n pesimäkanta on 224 000 – 321 000 paria, talvikanta 638 000 – 696 000 paria ja Suomen pesimäkanta 94 000 – 132 600 paria. Suomen kannan kehitys osoittaa 41–58% vähenemistä pitkällä aikavälillä.¹ Komissio on antanut Suomelle perustellun lausunnon² uroshaahkojen (haahkakoiraiden) kesäaikaisesta metsästyksestä. Komission mukaan uroshaahkojen metsästys tapahtuu haahkan lisääntymisaikana eikä voimassa oleva sääntely estä uroshaahkojen metsästystä alueilla, joissa naarashaahkat huolehtivat poikasista. Varmistaakseen, että koirashaahkojen metsästys ei vaaranna Suomessa pesivää haahkakantaa ja häiritse naarashaahkoja poikasineen maa- ja metsätalousministeriön asetuksella rajoitettaisiin uroshaahkan kesäaikaista metsästystä Itämeren alueella. Haahkakannan voimakkaan urosvoittoisuuden (kannasta 70 % uroksia) tasapainottamiseksi koirashaahkan metsästystä ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista kieltää kokonaan, koska syksyinen metsästys ei kohdennu riittävässä määrin uroshaahkoihin. Muun muassa HELCOM³ on suositellut raportissaan metsästyksen kohdistamista uroksiin. Vanhan koiraan naaraista eroava valkea puku säilyy, mutta nuorten lintujen erottaminen syksyllä naaraista on vaikeaa, koska syksyllä naaras ja saman vuoden poikanen ovat lähes samanvärisiä.

Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on tämän asetuksen avulla varmistaa, että haahkakantaa ei vaaranneta ja metsästyksen säätely noudattaa kestävästä käytöstä ja lintudirektiivissä (luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, kodifioitu toisinto) säädettyjen järkevän hyödyntämisen ja ekologisesti tasapainoisen säätelyn periaatteita.

Asetuksella rajoitettaisiin uroshaahkan metsästystä siten, että uroshaahkan metsästys olisi sallittu ainoastaan 1.6.–15.6. välisenä aikana vain karttaliitteessä osoitetulla alueella, jolla metsästys ohjataan karuille ulko- luodoille, jotka sijaitsevat kaukana suojaisista saariryhmistä ja näin ollen myös kaukana pesimäalueista. Lisäksi tällä alueella metsästys olisi kielletty myös sellaisilla saarilla ja luodoilla, joilla esiintyy naarashaahka poikasineen sekä sellaisilla saarilla ja luodoilla, joilla on etelänkiisla-, riskilä- tai ruokkiyhdyksunta. Lisäksi asetuksella kiellettäisiin uroshaahkan metsästys koko Suomessa alkaen 16.6. ja päättyen 20.8. kello 12 kokonaan. 20.8. klo 12 alkaisi haahkojen syysmetsästys normaalisti.

Karttaliitteen luotoluettelo on laadittu luodosta luotoon menetelmällä Vironlahdelta (Venäjän rajalta alkaen) Tornioon (Ruotsin rajalle) järjestyksessä, koska saaristo on täynnä samannimisiä luotoja. Tämän johdosta ei ole mielekästä tehdä tarkkaa luetteloa luodoista, joilla metsästys on sallittua. Karttaliite julkaistaan sähköisessä palvelussa ensi kevääseen mennessä, jotta kuka tahansa pystyy katsomaan, onko jokin yksittäinen luoto tai saari uroshaahkan metsästyksen piirissä vai ei. Vaikka karttarajauksen sisällä olisi jokin yksittäinen luoto, jossa haahkanaaras satunnaisesti tai pysyvästi pesii tai on poikasineen, on tämä luoto tai saari metsästykseltä rauhoitettu asetuksen mukaisesti. Koska sallittu metsästysalueen raja on tehty luodosta luotoon, on selvyuden vuoksi todettava, että rajaluodot kuuluvat metsästysalueeseen ja niiltä metsästäminen on mahdollista kaikkiin suuntiin, mikäli niillä ei esiinny naarashaahkaa poikasineen tai etelänkiisla-, riskilä- tai

¹ Lintudirektiivin art. 12 raporttien 2008-2012 aineistot saatavilla:

<http://bd.eionet.europa.eu/article12/summary>

² http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-4871_fi.htm

³³ <http://helcom.fi/Red%20List%20Species%20Information%20Sheet/HELCOM%20Red%20List%20Somateria%20mollissima.pdf>

ruokkiyhdyksuntaa. Edellytyksenä on tietenkin myös se, että metsästäjällä on oikeus metsästää luodolla joko metsästyslain 7 §:n⁴ nojalla tai maanomistuksen tai metsästysvuokrasopimuksen nojalla.

1 Nykytila

Metsästyslain (615/1993) 20 §:n 1 momentin mukaan metsästystä on harjoitettava kestävän käytön periaatteiden mukaisesti ja siten, että riistaeläinkannat eivät vaarannu, luontoa ei tarpeettomasti vahingoiteta, riistakantaa ei vaaranneta eikä eläimille tuoteta tarpeetonta kärsimystä. Metsästyslain järjestelmässä riistaeläinlajien metsästämistä rajoitetaan ensisijaisesti metsästyslain 37 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetyllä vuosittaisella yleisellä rauhoitusajalla. Metsästyslailla on kansallisesti toimeenpantu myös EU:n luonto- ja lintudirektiivit, siltä osin kun säännökset koskevat metsästystä. Metsästysasetuksen (666/1993) 24 §:n 1 momentin 17 kohdassa on säädetty uroshaahkan yleinen rauhoitusajaksi 1.1.—31.5. välisenä aikana. Haahkojen syysmetsästys alkaa normaalisti siis 20.8., mutta uroshaahkan metsästys on mahdollista 1.6.—31.12. välisenä aikana. Lisäksi metsästyslain 38 §:ssä on säädetty maa- ja metsätalousministeriölle toimivalta kieltää tai rajoittaa metsästys tilapäisesti enintään kolmen vuoden määräajaksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Haahkan metsästystä säätelee myös lintudirektiivi. Haahka kuuluu lintudirektiivin 1 artiklassa tarkoitettuihin lajeihin ja liitteen II B-osan lajeihin. Lintudirektiivin 2 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitettujen lintulajien kantojen ylläpitämiseksi sellaisella tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia ottaen huomioon taloudelliset ja virkistykseen liittyvät vaatimukset, taikka näiden kantojen mukauttamiseksi tähän tasoon. Lintudirektiivin 7 artiklan mukaan liitteessä II lueteltujen lajien kantojen koon, maantieteellisen levinneisyyden ja lisääntymisnopeuden takia koko yhteisössä niitä voidaan metsästää kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Liitteessä II olevassa B-osassa lueteltuja lajeja saa metsästää niiden jäsenvaltioiden alueella, joista on maininta liitteessä. Haahka sisältyy direktiivin liitteessä II olevan B osan luetteloon lajeista, joita voidaan metsästää Suomessa.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että lajien metsästys ei vaaranna suojelutoimenpiteitä niiden levinneisyysalueella. Edelleen 7 artiklan mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että metsästys harjoitettuna voimassa olevien kansallisten toimenpiteiden mukaisesti vastaa kyseisten lintulajien järkevän hyödyntämisen ja ekologisesti tasapainoisen sääntelyn periaatteita ja että tämä käytäntö näiden lajien ja etenkin muuttavien lajien kantojen osalta on sopusoinnussa 2 artiklasta seuraavien toimenpiteiden kanssa. Lintudirektiivin 7 artiklassa säädetään lisäksi, että lintujen metsästys ei ole sallittu pesimisaikana eikä eri lisääntymis- ja poikasten kasvatusvaiheissa. Kun on kyse muuttavista lajeista, jäsenvaltioiden on huolehdittava erityisesti siitä, että metsästyslainsäädännön alaisia lajeja ei metsästetä niiden lisääntymiskauden aikana tai niiden palatessa pesimisalueilleen.

Haahkan lisääntymiseen ja poikasten kasvatusvaiheeseen sekä muuttoon liittyvä biologia poikkeaa monesta muusta lajista. Haahkat pariutuvat talvehtimisalueilla ja ovat siten jo pariutuneet ennen kuin ne saapuvat keväällä Suomeen. Haahkat ovat yksiavioisia ja pesimisalueelle saapunut uros vartioi tiukasti kumppaniaan ruokailematta. Kun haudonta on alkanut, poistuu koiras ulkomeren karuille luodoille ja merivivöhykkeen matalikoille. Haahkakoiraat eivät millään tavalla osallistu poikasten hoitoon eivätkä poikaset ole riippuvaisia haahkakoiraista. Haahkaurokset eivät ole myöskään palaa pesimäalueelle, vaan ne suuntaavat muuttomatkalta Tanskaan tai pesimisalueista erillään oleville sulkimisalueille. Näin ollen koiras ei osallistu lintudirektiivissä tarkoitettuun lisääntymis- ja poikasten kasvatusvaiheeseen.

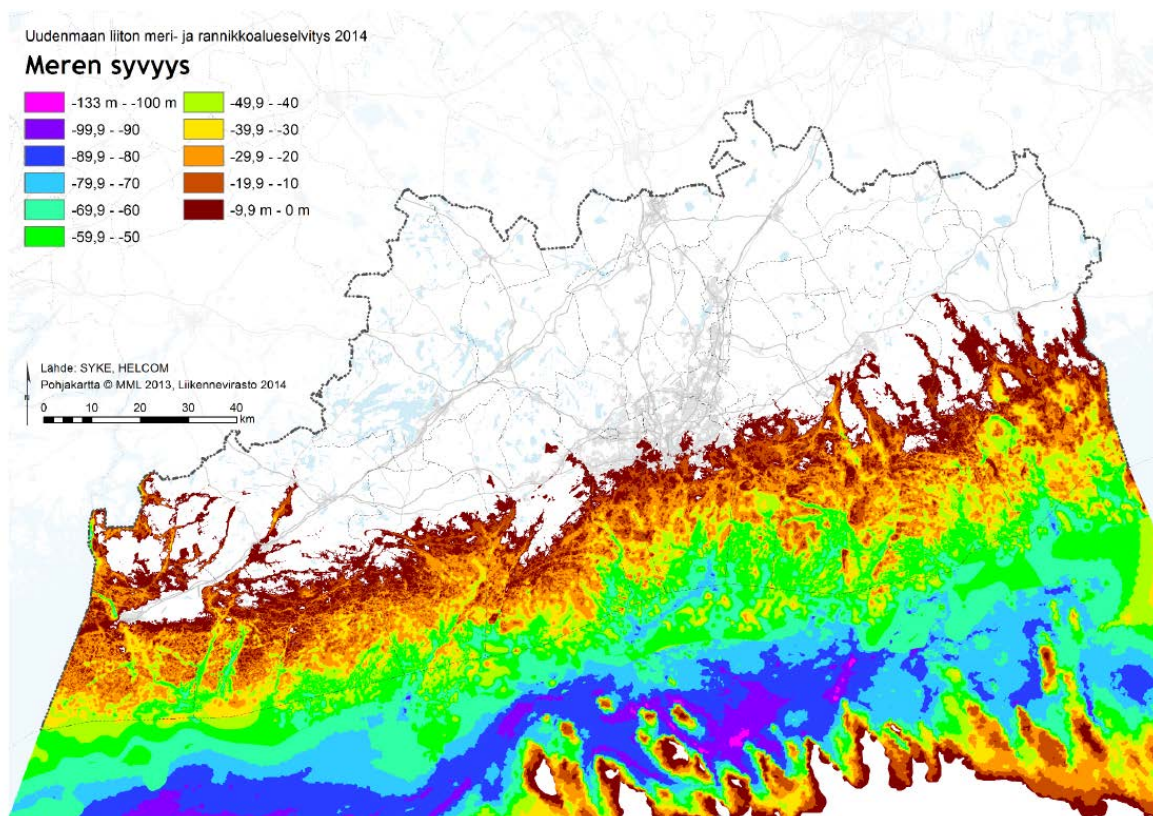
Haahkakanta on poikkeuksellisen urosvoittainen. Arviolta jopa 70 prosenttia⁵ haahkakannasta on koiraita. Todennäköisesti urosvoittoisuus on seurausta siitä, että uroshaahkat välttävät pesintäalueella ja -aikana ta-

⁴ Jokaisella Suomessa pysyvästi asuvalla on oikeus metsästää yleisellä vesialueella meressä, sellaisilla yleisellä vesialueella meressä olevilla saarilla ja luodoilla, jotka kuuluvat valtiolle ja joiden hallintaa ei ole kenellekään luovutettu, sekä Suomen talousvyöhykkeellä. ([26.11.2004/1068](https://www.finlex.fi/fi/laki/kauppie/2004/20041068))

⁵ Kilpi et al. Trends and drivers of change in diving ducks, Nordic council of Ministers 2014.

pahtuvan predaation oleskellessaan ulkomerellä. Pienpetojen, lокkien ja merikotkien aiheuttama predaatio kohdistuu näin ollen pääosin naaraisiin ja poikasiin.

Kesäkuussa alkava uroshaahkojen metsästys tapahtuu ulkoluotojen alueilla, joihin uroshaahkat siirtyvät pesimäalueilta. Metsästykseseen soveltuvat ulkoluodot sijaitsevat saaristoalueiden uloimmilla alueilla ja ovat niin pieniä pinta-alaltaan, ettei niillä ole käytännössä merkitystä merilintujen pesimäpaikkoina. Lisäksi pääosa poikueista on tuolloin jo vesillä. Haahkanaaraat eivät pesi näillä alueilla kuin aivan poikkeuksellisesti, koska ravinnonhankintasyvyys voi olla 30–40 metriä. Näihin syvyyksiin pystyvät vain aikuiset linnut. Poikaset eivät pysty sukeltamaan kuin korkeintaan 2 metrin syvyyteen (kartassa tumman ruskea 0-9,9 m) ja niiden ravinnonhankinta alussa perustuu muutoinkin hyönteisravintoon. Vaikka ravinto muuttuu myöhemmin samaan kuin emoilla, eivät haahkanaaraat siirry poikasineen pesimäalueelta edes kovan predaation seurauksena⁶. Lisäksi karuilla luodoilla pesät tuhoutuvat aaltojen pyyhkiessä luotojen yli ja mahdollisesti kuoriutuneet poikaset kuolevat nälkään tai esimerkiksi lокkien predaatioon. Ulkoluodoilla poikasten selviytymisen on siten todettu olevan mahdotonta sekä ravinnonsaannin että niihin kohdistuvan predaation johdosta. Asetus kuitenkin kieltää metsästyksen sellaisilla luodoilla ja saarilla, joilla esiintyy haahkanaaras poikasineen.

Kuva. Meren syvyys. Lähde: Uudenmaan liitto.⁷

Nykyinen yleisluontoinen uroshaahkanmetsästyksen sääntely mahdollistaa uroshaahkojen metsästämissä kaikkialla 1.6. lukien vuoden loppuun saakka. Käytännössä metsästys on kuitenkin todellisuudessa tapahtu-

<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:800875/FULLTEXT03.pdf> s.37.

⁶ Hario&Rintala: Saaristolinnuston kehitys Suomen rannikoilla 1986-2013. Linnut -vuosikirja 2013. s. 50. ”Mustasaaren Norrskärillä vuonna 2010 paikalliset merikotkat tuhosivat 22 % pesinnöistä (n=426) ja tappoivat vähintään 4 % emoista, mutta haahkat eivät tämän tieltä siirtyneet mihinkään. Vasta ketun tulo ja pesintä saarilla autioitti pääsaaren kokonaan haahkoista.”

⁷ http://www.uudenmaanliitto.fi/files/15235/Uudenmaan_meri-_ja_rannikkoalueselvitys_E142-2014.pdf

nut vain ulkoluodoilla kesäkuun ensimmäisinä viikkoina, jolloin uroshaahkojen päämuutto avomeren sulkimisalueille tai Tanskan talvehtimisalueille tapahtuu.

Komissio vastaanotti vuonna 2011 valituksen, joka koski muun muassa Manner-Suomessa 1. kesäkuuta alkavaa haahkakoiraisten metsästystä. Komissio esitti tämän vuoksi Suomelle kysymyksiä asiasta EU Pilotin välityksellä.⁸ Tämän jälkeen virallinen valvontaprosessi käynnistyi ja Suomi sai komissiolta virallisen huomautuksen 20.11.2012 ja edelleen perustellun lausunnon 30.4.2015. Komissio toteaa, että lintudirektiivin nojalla luonnonvaraisten lintujen tappaminen on kiellettyä, mutta joitakin lajeja kuten haahkoja (*Somateria mollissima*) voidaan metsästä, kunhan se ei tapahdu pesimä- ja kevätmuuttokausien aikana. Perustellussa lausunnossa komissio kiinnittää huomiota tähän ja esittää väitteensä, että uroshaahkojen metsästys tapahtuu haahkojen lisääntymisaikana ja toteaa, että Suomi ei ole osoittanut, että metsästys rajoittuisi vain ulkosaariston uroshaahkojen ruokailualueille. Komissio esittää myös väitteitä, että uroshaahkojen metsästys voi aiheuttaa häiriötä naarashaahkoille poikastenkasvatusvaiheessa sekä muulle pesimälinnustolle

2 Esitys

Asetuksella rajoitettaisiin uroshaahkan metsästystä siten, että uroshaahkan metsästys olisi sallittu 1.6.–15.6. välisenä aikana vain karttaliitteessä osoitetulla alueella ulkoluodoilla. Metsästys olisi kiellettyä sellaisilla saarilla ja luodoilla, joilla esiintyy naarashaahka poikasineen sekä sellaisilla saarilla ja luodoilla, joilla on etelänkiisla-, riskilä- tai ruokkiyhdykskunta. Lisäksi asetuksella kiellettäisiin uroshaahkan metsästys koko Suomessa alkaen 16.6. ja päättyen 20.8. kello 12 kokonaan. Syksyinen haahkanmetsästys alkaisi jälleen 20.8. klo 12.

Metsästyslain 38 §:n mukaan pykälän nojalla annettu asetus saa olla voimassa enintään kolmen vuoden määräajan. Tästä syystä tämä asetus olisi voimassa heinäkuun loppuun vuonna 2018, mutta ennen asetuksen määräajan päättymistä ministeriö ryhtyy toimenpiteisiin seuraavan kolmivuotisen asetuksen saattamiseksi voimaan. Tarvittaessa asetusta tai sen liitteitä on mahdollista muuttaa kesken kolmivuotiskauden esimerkiksi haahkanaaraiden keskeisten pesimäalueiden muuttuessa.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksen tavoitteena on varmistaa, että uroshaahkan metsästys olisi sallittu vain karuilla ulkoluotojen puuttomilla luodoilla ja saarilla, joissa sillä ei ole vaikutusta naarashaahkoihin niiden poikastenkasvatusvaiheessa tai muuhun saaristolinnustoon. Uroshaahkan metsästys ei edellä mainituista lajibiologisista syistä tapahdu pesimis- ja lisääntymisaikana.

On huomattava, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan Suomen tulee osoittaa, että metsästys ei tapahdu pesimäalueilla ja se ei häiritse muuta pesivää linnustoa.

Pesimäalueilla on hyvin vähän muuta linnustoa, joten vaikutuksia muuhun pesimälinnustoon ei olisi. Mikäli karttaliitteessä olevalla alueella on luotoja tai saaria, joissa esiintyy naarashaahka poikasineen, niin uroshaahkan metsästys olisi kielletty näillä luodoilla. Käytännössä tämä voidaan useimmiten todeta veneestä kiikareilla rantautumatta ollenkaan luodoille. Ulkoluodoilla esiintyy kuitenkin eräitä merilintuja, jotka pystyvät pesimään karuissakin olosuhteissa ja hankkimaan ravintoa. Siten kiellettyä olisi metsästä luodoilla ja saarilla, joilla on etelänkiisla-, riskilä- tai ruokkikolonia. Olemassa olevan metsästysasetuksen (666/1993) 25 a §:n mukaan harmaalokkiyhdykskunnat ovat koko vuoden rauhoitettuja ja näin ollen niiden häirintä on jo kielletty. Asetuksen voimaan tultua ei ole enää myöskään riskiä siitä, että edellä mainittuja lajeja tai muitakaan lajeja häiritäisiin uroshaahkan metsästyksellä.

⁸ EU Pilot 1494/10/ENVI.

Rajoituksella varmistetaan, että uroshaahkan metsästys ei olisi sallittua alueilla, joilla sillä olisi vaikutusta muuhun luontoon.

Käytännössä uroshaahkojen metsästys on loppunut kesäkuun puolivälissä, kun uroshaahkat siirtyvät yhä ulommas avomerelle sulkasatoon ja tehostettuun ravinnonhankintaan. Käytännössä metsästysasetuksen sallima metsästysaika on kattanut myös sulkimisajan⁹. Kestävän käytön periaatteen varmistamiseksi uroshaahkojen metsästys on kuitenkin syytä kieltää tänä kriittisenä aikana. Käytännössä metsästys ei ole kohdistunut näihin lintuihin, mutta komission kiinnitettyä asiaan huomiota, on rajoitus syytä saattaa voimaan myös lainsäädännössä. Esitetty metsästysaika sulkee käytännössä pois lintujen ampumisen sulkimisaikana. Lintudirektiivin 7 artiklan mukaan on jäsenvaltion velvollisuus varmistaa ja osoittaa, että sallittava metsästys tapahtuu noudattaen järkevän hyödyntämisen ja ekologisesti tasapainoisen säätelyn periaatteita. Metsästysaika tulisi olemaan 1.6–15.6 välisenä aikana, jolloin uroshaahkojen päämuutto pesimisalueilta sulkasatoalueille tai talvehtimisalueille mm. Tanskaan tapahtuu. Sulkimisen seurauksena tapahtuva tilapäinen lentokyvyn menetys ei tapahdu hetkessä, joten sulkasatoalueiden turvaaminen teoriassa mahdolliselta vaikkakin epärealistiselta metsästykseltä ulkomerellä 16.6 alkaen voidaan katsoa olevan riittävää.

Uroshaahkojen metsästyskäytäntöihin muutoksella on vain vähäisiä vaikutuksia. Uroshaahkojen metsästys on käytännössä tapahtunut juuri tämän asetuksen sallimilla alueilla ja tänä aikana käytännön syistä. Muutoksena aiempaan saattaa muutamalla saarella metsästys tulla kielletyksi.

Uroshaahkojen metsästyksen salliminen on yleisesti ottaen poikkeuksellisenä kesäaikana kuitenkin tarpeen kannan hyvin voimakkaan urosvoittoisuuden johdosta. Uroshaahkojen kesäaikaisen metsästyksen sallimiselle arvioidaan olevan kannan sukupuolijakaumaa lievästi oikaiseva vaikutus, mikä on kannan hoitosuosituksen¹⁰ mukaista ja tässä tilanteessa kannanhoidon kannalta tavoiteltavaa.

4 Asian valmistelu

Asian valmistelu liittyy komission käynnistämään valvontamenettelyyn. Valvontamenettelyn mahdollisessa EU-tuomioistuimessa tapahtuvassa käsittelyssä tuomioistuin ottaa huomioon vain perustellun lausunnon vastauksen määräaikaan mennessä voimaan saatetun lainsäädännön ja toimenpiteet. Perustellun lausunnon vastauksen määräaika on lähtökohtaisesti 30.6.2015, Suomi on kuitenkin pyytänyt vastauksen toimittamiseen kahden kuukauden lisäaikaa, jotta tämä asetus ehdittäisiin antamaan ja se tulisi voimaan ennen perustellun vastauksen määräajan päättymistä. Komissio on suostunut tässä tapauksessa antamaan kahden kuukauden jatkoajan Suomelle, joten asetus on saatettava voimaan viimeistään 30.8.2015 mennessä, jotta säädös tulee voimaan ennen vastauksen määräajan päättymistä.

Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteltu virkatyönä ehdotus maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi uroshaahkan metsästyksen rajoittamisesta. Maa- ja metsätalousministeriö on neuvotellut valmisteluvaiheessa Suomen riistakeskuksen sekä Luonnonvarakeskuksen asiantuntijoiden kanssa uroshaahkan metsästyksen rajoittamisesta ja pyytänyt Suomen riistakeskusta tuottamaan esityksen metsästysalueesta. Suomen riistakeskus on tehnyt ministeriölle 24.6.2015 esityksen uroshaahkan metsästysalueesta. Liitteenä myös taulukko kuntakohtaisista luodoista (373 kpl), joita myöten rajausviiva kulkee. Karttamateriaali julkaistaan ensi

⁹ Sulkimisaika on aika jolloin linnut uusivat sulkapeitteensä. Lintudirektiivi mainitsee kyllä muuttoreittien varrella sijaitsevat sulkimisaikat 4 artiklassa (elinympäristösuojelu), mutta ei 5 artiklassa kiellä lintujen tahallista häirintää erityisesti sulkimisaikana vaan lisääntymis- ja jälkeläisten kasvatusaikana.

¹⁰ <http://helcom.fi/Red%20List%20Species%20Information%20Sheet/HELCOM%20Red%20List%20Somateria%20mollissima.pdf>

<https://www.novia.fi/assets/Aronia/Milj/Research-groups/ejder/EkroosOF2012.pdf>

s. 88: ”As the ratio of adult females in the population continues to fall, it is likely to become increasingly urgent to recommend hunting mainly male Eiders during the winter”.

kevääseen mennessä sähköisessä palvelussa, jotta kuka tahansa pystyy katsomaan, onko jokin yksittäinen luoto tai saari uroshaahkan metsästyksen piirissä vai ei. Palvelussa mahdollistetaan mittakaavan muutokset.

Asetusluonnoksesta pyydettiin lausuntoja seuraavilta tahoilta: ympäristöministeriö, MMM/ruokaosasto, , Ahvenanmaan maakuntahallitus, Luonnonvarakeskus (LUKE), Suomen ympäristökeskus (SYKE), Suomen riistakeskus, riistanhoitoyhdistykset, Metsähallitus, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK), Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC), Suomen Luonnonsuojeluliitto, WWF Suomi, BirdLife Suomi ry, Suomen Metsästäjäliitto ry, Natur och Miljö r.f., Lisäksi Suomen riistakeskus järjesti riistanhoitoyhdistysten kuulemista varten internetkyselyn, jonka kautta riistanhoitoyhdistykset pystyivät antamaan lausuntonsa sähköisesti koskien metsästyslain 38 §:n nojalla annettavaa metsästyksen kieltämistä. Lausuntojen perusteella tarkennettiin asetusmuistiota, että metsästys on sallittua rajaluodolta kaikkiin suuntiin, mikäli niillä ei esiinny naarashaahkaa poikasineen tai etelänkiisla-, riskilä- tai ruokkiyhdyksuntaa.

Lausuntoja asetusluonnoksesta annettiin yhteensä 26. Lausunnoissa todettiin seuraavaa:

Suomen riistakeskus pitää asetusluonnosta tarpeellisenä ja katsoo sen olevan kestävää riistapolitiikkaa. Suomen riistakeskus toteaa haahkakoiraiden metsästyksen voitavan tulkita syyspyynniksi, sillä yleisesti tunnettu tosiasia on, että haahkan osalta syksyllä Suomessa esiintyvät yksilöt ovat pelkästään naaraita tai saman vuoden poikasia, koska haahkakoiraat lähtevät eteläisille sulkasatoalueille jo touko-kesäkuussa, eikä niitä syksyllä enää tavoiteta Suomessa. On hyvin todennäköistä, että ilman koiraisiin kohdistuvaa kesämetsästystä suomalainen metsästys vinouttaisi kantaa entisestään (70 % kannasta uroksia). Suomalaisia metsästäjiä kohtaan olisi hyvin epäoikeudenmukaista se, että maassa, jossa pesii lähes puolet EU:n haahkakannasta, ei saataisi metsästää aikuisia koiraita lainkaan. Motiivi saariston lintukantojen hoitoon murenisi entisestään. Koirashaahkan metsästys kuuluu hyvin vahvana perinteenä saaristolaiskulttuuriin, jonka arvo saariston ihmisille ja yhteisöille sekä myös koko saaristoluonnolle on hyvin tärkeä. Kansainvälisen metsästys- ja riistan-suojeluneuvoston CIC:n muuttolintukomission julkilausuma tukee vahvasti Suomen saaristoväen perinteistä linnustusta.

Metsähallitus pitää asetusluonnoksen tavoitteita kannatettavina ja asetusluonnosta oikean suuntaisena. Vaikka metsästys ei ole syynä kantojen heikkenemiseen, on osatekijänä tärkeää, että lajin metsästystä rajoitetaan kannan laskuvaiheessa. Metsähallitus toteaa, asetusluonnoksen mukaiset rajoitukset ovat erittäin suuria nykyiseen metsästyskäytäntöön verrattuna. Haahkaurosten kesäkuinen metsästys on perinteinen saaristoalueen metsästysmuoto, jolla ei ole todettu olevan merkittäviä vaikutuksia haahkakannan laskuun. Metsästys kohdistuu yleisesti lisääntymisen hoitaneisiin uroshaahkoihin. Metsästyksen käytettävät luodot ovat pääosin erittäin karuja ulkokareja, joiden merkitys muun linnuston pesimisympäristönä on vähäinen. Metsähallitus pitää tarpeellisenä asetusluonnoksen rajoitusta, jolla metsästykselle sallitulla alueella luodoilla, joilla esiintyy naarahaahkoja poikineen tai ruokkilintuyhdyksuntia, metsästys on kielletty. Metsähallitus esittää, että metsästysluotojen rajauksia tarkennettaisiin vielä asetusluonnoksen nyky muodosta.

BirdLife Suomi esittää ministeriölle asetuksen uudelleen valmistelua siten, että valmistelussa huomioidaan luonnonvarojen kestävä käytön periaatteet, metsästyksen muulle luonnolle aiheuttama häiriö koskien kaikkia luonnonsuojelulaisissa ja metsästyslaisissa mainittuja lajeja, haahkakannan erityinen uhanalaisuus sekä lintudirektiivissä säädetty kieltö lintujen metsästämisestä niiden pesimäaikana. Asetuksella on syytä kieltää haahkan metsästys toistaiseksi kokonaan ja luopua lopullisesti koirashaahkojen kesäaikaisesta metsästyksestä.

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto (MTK) katsoo, että esitys on hyvin perusteltu, eikä sillä ole huomautettavaa asetusluonnokseen.

Suomen ympäristökeskus (SYKE) toteaa, että tilanteessa, jossa haahkan sukupuolijakauma on merkittävästi vinoutunut, on metsästyksen kohdistaminen poikastuoton turvaamisen näkökulmasta parempi vaihtoehto kuin haahkanaaraisiin kohdistuva metsästys. SYKE esittää, että haahkakoiraiden kesämetsästys tulisi järjestää siten, että kaikki metsästyksen käytettävät saaret ja luodot nimetään koko Suomen merialueelta käyttäen hyväksi Metsähallituksen, ELY -keskusten, kuntien, Luonnontieteellisen keskusmuseon ja BirdLife Suomen

olemassa olevia saarikohtaisia tietoja pesimälinnustosta ja haahkapoikueiden kerääntymisalueista. SYKE esittää myös, että haahkan metsästys kohdistettaisiin jatkossa ainoastaan valkopukuisiin koiraisiin ja ruskeapukuisten lintujen metsästäminen kiellettäisiin haahkanaaraiden ja -kannan suojelemiseksi ja vinoutuneen sukupuolisuhteen tehokkaammaksi korjaamiseksi.

Luonnonvarakeskus (LUKE) toteaa, että koiraiden sulkimisalueet sijaitsevat pääosin kauempana merellä, hyvillä sinisimpukka-alueilla. Poikueelliset naaraat sen sijaan elävät poikasille tärkeiden ravinnonhakualueiden tuntumassa matalammassa vesissä. Poikasravinto koostuu äyriäisistä ja muusta pienemmästä selkärangatonravinnosta. Vaikka metsästysalueet on pyritty rajaamaan niin, että ne ovat pääosin erillään poikasalueista, voi tapauskohtaisesti metsästysalueella olla sellaisiakin luotoja, joissa poikue on lähettyvillä. Tästä syystä metsästys on asetusluonnoksessa myös kielletty sellaisilta saarilta ja luodoilta, joilla esiintyy naarashaahka poikasineen. Kielto kattaa myös ne saaret ja luodot, joilla on etelänkiisla-, ruokki- tai riskiläyhdyksunta. Asetuksen aluerajaus ei juuri muuta nykyistä käytäntöä, mutta selkeyttää sitä. Aikaisemminkin metsästys on keskittynyt karuille ulkoluodoille, kauaksi suojaisista haahkan poikasalueista. Myöskään metsästyksen ajallinen muutos ei muuta oleellisesti vallinnutta käytäntöä, missä metsästystä on harjoitettu pääasiassa vain kesäkuun ensimmäisinä viikkoina ennen kuin koirashaahkat siirtyvät sulkasatoalueelle avomerelle. Erityistä huolellisuutta ja vastuullisuutta tarvitaan, sillä kaikissa olosuhteissa haahkapoikueen havaitseminen ei ole yksinkertaista.

Ympäristöministeriö toteaa asetuksen valmistelun liittyvän komission käynnistämään valvontamenettelyyn ja Suomen saamaan perusteltuun lausuntoon, johon vastausta on valmisteltu ulkoasiain-, maa- ja metsätalous- ja ympäristöministeriön neuvotteluissa. Asetusluonnos vastaa näissä yhteyksissä käytyjä keskusteluja ja on niissä kaavailtujen toimintalinjojen mukainen, eikä ympäristöministeriöllä ole siihen huomauttamista.

Suomen Metsästäjäliitto pitää kesämetsästyksen rajoittamista kahteen viikkoon perusteettomana, vaikka se kuitenkin kattaa pääosan tyypillisestä käytännön kesämetsästysajasta. Liitto ehdottaa uroshaahkan sallituksi kesämetsästysajaksi koko kesäkuuta. Liitto pitää kesäkuista metsästyskieltoa mainittujen merilintuyhdyksuntien asuttamilla saarilla perusteltuna, mutta maininta naarashaahkan poikasineen esiintymisestä on liian yleis-tävä. Esiintymisellä tarkoitetaan yleensä isoa aluetta jolla jotain asiaa tavataan tai on tavattu. Sellaista sää-döstä ei tulisi tehdä, joka riippuu jonkin linnun satunnaisesta sijainnista ja joka siten tarkoittaa metsästysalu-een satunnaista ennalta tuntematonta muuttumista. Liitto vaatii metsästyskiellon kuvauksessa ilmaisua ”naa-rashaahkan esiintymistä poikasineen” poistettavaksi. Pesinnästä ja poikueista huolehditaan esityksessä alue-rajauksin, eikä rajatulla alueella metsästyksestä aiheudu haittaa poikueille. Sanamuoto on aivan liian lavea eikä vastaa lainsäädännön täsmällisyydelle asetettavia vaatimuksia. Sallitun metsästysalueen rajaus on tehty luodosta luotoon ja jää epäselväksi onko rajaluoto sallittu vai ei. Liitto ehdottaa, että alueen rajaksi määrät-tään 100 metriä rajaluodoksi mainituista luodoista vesialuetta mantereelle päin, jolloin myös luodon mante-reen puoleinen puoli kuuluu selvästi metsästysalueeseen. Nimettyjen luotojen välillä viivalle osuvat luodot tulee olla myös sallittuja 100 metriä mantereelle päin. Pelkkien luotojen nimeäminen on myös metsästäjän kannalta hankala tapa määrittää aluetta, koska samannimisiä luotoja on paljon aiheuttaen sekaannusta. Met-sästyskaudelle aluekartta on tuotava saataville ja sallituksi tulostaa riittävän tarkkana karttana esimerkiksi Riista.fi sivustolle ja Oma riista palveluun. Metsästäjäliitto pitää uroshaahkan kesämetsästyksen jatkumista erittäin tärkeänä niin lajin metsästyksen, saaristokulttuurin kuin haahkapopulaation sukupuolijakauman vuoksi.

Maa- ja metsätalousministeriön ruokaosasto katsoo, että asetusehdotuksessa on riittäväällä tavalla otettu huomioon sekä saaristolaiskulttuuriin perinteisesti kuuluva uroshaahkojen kesämetsästys että tarve ra-joittaa tätä metsästystä haahkakantojen heikkenemisen vuoksi. Lisäksi ehdotuksessa on otettu asianmukai-sesti huomioon Euroopan unionin asiaa koskeva oikeus. Ruokaosasto kiinnittää kuitenkin huomiota hallituk-sen säädösten sujuvoittamistavoitteeseen. Tämän vuoksi olisi parempi, jos kyseessä olevasta metsästyksen rajoituksesta säädettäisiin, jos mahdollista, metsästysasetuksessa eikä ministeriön asetuksella.

Suomen luonnonsuojeluliitto toteaa, että monen muunkin sorsalinnun koiraita poistuu kesän aikana merelle sulkimaan ja monen muun lajin kanta on koirasvoittainen. Tästä syystä haahkakoiraan kesämetsästys on ai-

van turha poikkeus metsästyslainsäädännössämme. Luonnonsuojeluliitto esittää, että haahkan kesämetsästys lopetetaan eli koirashaahkallekin käytettäisiin normaalia 20.8. alkavaa sorsanmetsästysaikaa.

Suomen riistakeskus on järjestänyt riistanhoitoyhdistysten kuulemista varten 1.7–24.7.2015 välisenä aikana internetkyselyn, jonka kautta riistanhoitoyhdistykset voivat antaa lausuntonsa sähköisesti koskien uroshaahkan kesämetsästystyksen rajoittamista metsästysvuosina 2015–2018.

Lausuntoja tuli yhteensä 11 riistanhoitoyhdistykseltä. Niistä 7 ei ollut huomauttamista asetusluonnoksesta.

Kimitoöns JVF katsoo, että haahkanuroksen metsästystä 1.6 - 15.6 olisi rajoitettava valtion saarilla ja luodoilla ulkosaaristossa. Metsästäjien pitäisi rekisteröityä ja kirjata saalismäärä.

Sibbo JVF katsoo, että metsästystä tulee rajoittaa tarvittaessa kannan koon mukaan. Kuitenkin rajoitusten tulisi perustua riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoisuuteen. Koska haahkauroksia on noin 70% kannasta, niin kevätmetsästyksellä pyritään tasapainottamaan kanta.

Harjavallan RHY katsoo, että esitys on pääosin hyvä ja pyrkii ottamaan huomioon EU komission perustelun lausunnon vaatimukset. Ehdotettu aika 01.06-15.06 on pääosin riittävä. Tiettyinä vuosina kuten esim. tänä vuonna tuona välisenä aikana ei ollut kuin muutama mahdollinen metsästyspäivä kovan tuulen takia. Jos mahdollista niin metsästysaika voisi olla vielä yhden viikon pidempi kuin ehdotettu. Sulkasatolinnut ovat käytännössä turvassa myös tämän jälkeen. Tärkeänä on koota saalistiedot riistakeskusten ”Omariista palstoille. Etelänkiisla-, ruokki-, riskilä, harmaalokkikolonia -luodot on syytä jättää pois ehdotuksen mukaisesti. Samoin naarashaahkojen pesimäluodot, toisin sanoen vain sellaiset luodot missä naarashaahkoja pesii vakituisesti useita pareja, on syytä rajata pois.

Vakka-Suomen RHY toteaa että uroshaahkan rauhoittamisella alueemme saaristossa ei juurikaan ole merkitystä kannan kasvuun. Viimeisen viiden vuoden aikana metsästys on ollut todella vähäistä, tilastojen mukaan vain muutama ko. lintu on ammuttu vuosittain yhdistyksen alueelta. Metsästyksen rajoittaminen alueellamme tuntuu selvästi liioittelun tuntuilta.

Pargas JVG toteaa, että syy haahkankannan laskuun ei ole metsästys vaan päinvastoin, tämä perinne on erittäin tärkeää saarelaisille (varsinkin nyt, kun kevätmetsästys on kokonaan kielletty). Uroshaahkojen metsästys on myös tärkeä metsästys muoto monille muille metsästäjien, jotka pitävät sitä motivaationa pyytää haitallisia vieraslajeja, kuten minkkiä ja supikoiraa myös muina aikoina kuin haahkan metsästysaikana. Metsästysrajoitukset eivät johda muuhun kuin lisääntyneeseen epäluottamukseen metsästäjien ja viranomaisten välillä.

Hangöudds skärgårds jaktförening tekemän vuosittaisen (vuodesta 1966) pesälaskennan mukaan ei ole havaittavissa kannan heikkenemistä. Karttaliite metsästysrajoituksista on erittäin epäselvä ja luettelo luodoista ei selitä, onko rajaluodoilla metsästäminen sallittua vai ei. Seura haluaa jatkossakin säilyttää metsästysoikeuden koskien uroshaahkan kesämetsästystä Morgonlandetin saarella, missä seuran metsästysmajat sijaitsevat.

Västanfjärd Södra jaktförening r.f vastustaa esitystä ja ehdottaa uroshaahkojen metsästysajaksi 1.6-30.6. Yhdistys esittää lisäksi kevätmetsästyksen palauttamista ajalle 10.4.-15.5.rajatuilla alueilla sisäsaaristossa. Metsästysrajojen tulisi olla nykyiset.

Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola ry

Haahkakoiraiden kesämetsästys ei edesauta haahkakannan positiivista kehitystä. Karttojen tulisi olla yksityiskohtaisempia ja tarkempia, jotta myös maastossa käy ilmi selkeästi millä puolella rajaa ollaan. Pesimäaikaan tapahtuvan koirashaahkan metsästys aiheuttaa tarpeetonta häiriötä ulkosaaristossa. Etenkin Perämerellä haahka on harvalukuinen. Kesämetsästys tulee kieltää näillä alueilla joilla kanta on jo valmiiksi pieni.

5 Voimaantulo

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 21.8.2015. Asetus koskisi siten ensi metsästyskautta 2015–2016.